

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput IV. Alia Miracula ad Martyrum tumbas facta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

ACTORE
ANONYMO.
inspectante
multitudine

26 Hoc itaque consilio dato, et collaudato, illud etiam eidem fratrum collegio complacuit, ut, scrinio in monasterium relato, et super altare locato, communi cordis et oris, nec non campanarum consonantia, divina ab eis laudaretur prudentia, quæ nihil facit, nisi in magna, ut par est, sapientia. Ad hanc ergo laudem Dei ex tota civitate cujuslibet ordinis et ætatis viri, ac feminae, juvenes, et virgines, senes cum junioribus hilariter convenientes, finita laude, in sua redierunt, Dominum de tam inauditi miraculi stupore benedicentes *m*. Contigit autem istud miraculum quinta Nonas Martii, et Sabbathum erat *n*. Hora vero nona cruor ille ex osse cepit manare, qui non ante tertiam secundæ feriæ horam visus est cessare. Fama ergo hujus miraculi, longe lateque volando, plurimorum salutis facta est occasio, dum innumeri diversis languorum fatigationibus oppressi, ad hujus famam miraculi undecumque exciti, venirent ad hunc locum humiles et devoti. Cumque coram hoc positi sacramento propter peccata, quibus aliquatenus multati erant, planxissent, aquamque, ossis hujus intinctione sacratam, sibi datam aliquatenus gustassent, non est nisi Christi fidelibus credibile, quam citissime a quacumque peste gravabantur, liberati fuissent. Si quis autem numerum et ordinem istorum a nobis curiose quesierit, per hæc verba Porphyrii sibi credat satisfieri: In numero sunt, sed non infinito.

ANNOTATA.

a Quæ solæ exstant, plumbo originali deperdito. *Honthemius*.

b An in ipso S. Paulini monasterio?

c Fuerunt fortasse nonnulli, qui non modo Martyrum Trevirensium historiam, prout ea legebatur in tabula, sed ipsi etiam Martyrum sanctitati obstrepent; quorum propterea dentes, editis nempe frequentibus prodigiis, a Deo contritos fuisse, affirmat anonymus. Ut ut sit, id certe efficere non potuerunt, quin San-Pauliniani Martyres sanctis exhiberi solitam venerationem brevi sint consecuti; et quidem merito: cum non esset, cur de eorum saltem sanctitate ambigeretur, eorumque cultum Udo archiepiscopus sui ipsius exemplo, ut num. 22 et cap. 4 num. 1 videre est, approbaret. Quod autem mox Calendariis aut Litanis inserti non fuerint, mirum videri non debet; cum id etiam aliis evenit, quorum tamen sanctitatem et cultum Trevirenses præsules exploratum habebant. Vide dicta num. 65 et 64.

d Alludit ad illud Psalm. 5 v 8 Dentes peccatorum contrivisti.

e 1 ad Cor. 14 v 22 Itaque lingue in signum sunt non fidelibus sed infidelibus.

f Sic admodum verosimile fit, os illud sanguinem stillans, de quo mox, fuisse ex ipsa crypta, aut terra ei proxima; facile enim potuit post iteratas basilicæ, quin et ipsius cryptæ restauraciones, ex uno sarcophagorum dilabi. Idem alias ibidem contigisse vidimus in Commentario prævio §§ 4 et 5, utrobique sub finem. *Honthemius* hic: ad calcem autem § 5 citati narrat, anno 1758, dum crypta instaurabatur, constractum fuisse sarcophagum; ipsoque reparato, extractas inde reliquias. Simile quid, sed ad annum 1752, contigisse, etiam memorant Gesta Trevirorum apud *Honthemium* tom. II Prod. Hist. Trev. pag. 948; nimirum, cum ruinis suis purgaretur S. Paulini ecclesia, Martyrum illic Trevirensium ossa aliquot inventa fuisse, ac inter cetera caput ali-quod, quibusdam crinibus conspicuum et sanguine respersum.

g Pigmenta hic non significant fucos muliebres pro coloranda facie: sed sunt illa, a quibus dicitur pigmentarius in L. 5 § 5 ff ad Legem Cornel. de sicariis, id est, qui vendit liquores medicinales: nam iste canonicus S. Paulini subito correptæ famulæ suæ suasit, ut de scrinio promeret speciem pigmentariam dolori cordis profuturam. *Honthemius*.

h Incidenter nota tempus refectionis in Quadra-

gesima post vespas apud nos (*Trevirenses*) perdurasse. *Idem*.

i Huic miraculo satis multi adhibebantur testes: et cœvo scriptori publice laudanti testes: ne illustres, omnino credetur: ne impudentissime scripsisse arguatur rem falsam in facie totius cleri et populi, provocando ad tanta testimonia, et se exponendo publicæ convictioni. *Idem*.

k Quorsum pervenerit hoc, ignoratur, neque scrinium, neque theca specierum, quæ sanguinem ossis exceperat, amplius habetur. *Idem*.

l Vide num. 128.

m Paulo aliter Ms. nostrum S. Maximini: Placuit etiam unanimi ipsorum, ut scrinio in monasterio relato, communi cordis et oris, nec non campanarum consonantia divina ab eis laudaretur clementia. Ad hanc ergo laudem Dei ex civitate convenientes, laudesque Domino acclamantes, domum læti pro tanti miraculi novitate Christum benedicentes redierunt.

n Hinc colligitur, miraculum istud contigisse anno 1072. Vide dicta num. 22 et litteram x in Annotatis ad cap. 2.

CAPUT IV.

Alia Miracula ad Martyrum tumbas facta.

Facta sunt præterea miracula non pauca in illa scilicet scripta, ubi sanctorum Martyrum reposita corpora. E quibus aliqua, nostræ nunc memoriæ succurrentia, breviter sunt designanda *a*. Ex his erat hoc primum, quod licet ad plurimas Sanctorum contingat memorias, nolumus tamen in his quoque miraculis locum ei negare, quem divinæ pietatis ordinatio ei dignata est accommodare. Nam cum Dominus archiepiscopus, post auditam de ossis miraculi * famam, primum in illud sancti Paulini monasterium orationis causa venisset, venit cum eo quidam de partibus Aquitanie *b* pœnitens, cujus brachium dextrum ferro fuit ligatum *c*: hic itaque cum domno antistite fossam illam, ne dicam criptam, quæ nondum ibi fuerat *d*, intravit, ac, facta oratione, ibi surgens de loco, ubi humo tenus jacens oravit, sarcofaga singula, in quibus corpora Sanctorum quiescebant, singillatim ea salutando *e*, lustravit. Quo facto, cum, discessurus a monasterio, fossam egressus fuisset, et quasi licentiam Sanctorum petiturus, in summo ejusdem fossæ margine, versus ad Sanctorum corpora, constitisset, idipsam ferramentum, quod brachium ejus dextrum diuturna sui positione jam debilitaverat, et non solum carnem, sed etiam nervos et ossa ejusdem brachii denudaverat, in illo, quo firmius erat, loco descendit, saltuque mirabili in altum facto, velut omnibus, qui in monasterio erant, divinæ pietatis magnificentiam, et Sanctorum, quorum hoc meritis accidit, apud divinam potentiam hoc monstrando, super unum sarcofagum satis longe remotum cum clangore cecidit non minimo: ille vero miser non minore impetu ad terram supinus cecidit, quam ferre saliens aeris altitudinem petiit: ubi tandem exanimis jacuit, donec tandem, gustu aquæ ori ejus ab accurrentibus episcopi hominibus infusus * recreatus surrexit, et ab hoc peccati vinculo liberatus, Deum in Sanctis suis magnificum benedicendo recessit *f*.

Ad Martyrum tumbas penitenti vinculum sponte soluitur.

E

a

* miraculo

b

c

d

e

F

* infusus

f

surda et mula.

g

h

i

lus

A lus illuc convenissent, et consuetudinarias ibi laudes Domino dixissent, adducta est in medium mulier ista, testis beneficiorum ibi divinitus sibi collatorum, pro quibus beneficiis Dei turba multa, quæ ad diem festum, ut dictum est, convenerat, speciales Deo laudes et gratiarum actiones communiter reddebat.

item puer
mutus et bra-
chio male
affectus,
k

29 Postea quinto Kalendas Maii k, qua die juxta indictum Ekberti Archiepiscopi plurimæ circa manentium villarum turbæ cum crucibus Treviros solent venire, et monasteria illius civitatis omnia circuire, delatus est a parentibus puer quidam parvus in monasterium sæpe prædicti patris Paulini, quod amodo Sanctorum quoque Martyrum non immerito potest vocari: perdiderat autem puer idem et usum loquendi, et brachii dextri aliquatenus movendi. Cum ergo, in criptam sanctorum Martyrum deductus, sarcofaga ipsorum deosculatus fuisset, cepit parentes desuetis diu propter linguæ vinculum verbis compellare; et quia usum brachii quoque movendi receperit, levata ex aliquo sarcofago candela, non distulit monstrare. Erat vero eadem hora Domnus Archiepiscopus cum omnibus loci illius Canonicorum congregationibus in eodem monasterio orationis deditus officio. In cujus præsentiam puer ille delatus, sanitatem recepisse ad ipsius episcopi interrogationem est probatus l.

l
paralytica,

50 Deinde, non multo temporis interjecto spatio apportatur illic quædam puella, quæ, dum in aliquo tempore operi vacaret textrino, ita subito percussa est morbo paralitico, ut nec brachia, nec crura, in statu continere posset proprio: hanc itaque mirabili motu membrorum palpitantem juxta Sanctorum sarcofagum vidimus locari m: ubi dum, matre caput illius in gremio suo retinente, patre vero brachia et crura illius vix comprimente, parumper obdormisset, factum est per Dei miserationem, et Sanctorum, ad quorum memoriam jacuit, intercessionem, ut post paululum evigilans de somno, toto corpore surgeret sano, et basibus pedum, nervisque brachiorum statu reparatis nativo, recederet inde, pro restitutione salutis suæ Deum laudando.

m

cæcus,

n

o

51 Huic miraculo illud successit in ordine proximo, quod quidam rusticus de villa, quæ dicitur sanctæ Aldegundis n, oriundus, cui visus oculorum omnino defecerat, cum suo presbytero o, civiumque suorum numero non modico, eodem deductus est. Presbyter vero idem, assumptis secum duobus in loco illo fratribus, deduxit cæcum illum in locum, Sanctorum corporibus consecratum, ubique eum fecit unum denarium, censu annuali Sanctis illis persolvendum, super unum vadiare p sarcofagum: deposito itaque ad præsentem ibi uno denario, dum aliis recedentibus, ipse in lacrymis et orationibus aliquamdiu inibi moraretur, sequæ, si illuminatus foret, deinceps correctiorem vitam ducturum, alicui ex illo loco Priori, sibi de salute animæ colloquenti, profiteretur; cepit inter colloquendum dicere: videor quasi per pannum videre, deinde paulatim in visu melioratus, recessit inde sequenti die pleniter illuminatus.

C

p

et æger sa-
nantur.

q

52 Deinde alius quidam villanus de villa, quæ vulgo Inda g vocatur, cum ex diuturna infirmitate totum corpus ita inflatum haberet, ut nec ipse, nec aliquis eum ita moribundum conspiciens aliquamdiu eum supervicturum putaret, audita miraculorum fama, quæ de istorum memoria Sanctorum longe lateque processerat, se eodem deduci exoptabat: quo perveniens; cum, facta ibi peccatorum penititudine, et de vitæ rectitudine voto, ad propria se recepisset, utcumque factum est, ut in paucissimorum spacio dierum subsidente totius cutis tumore, ab omni etiam liberatus sit corporis languore r.

r

ANNOTATA.

a *Miracula nonnulla, quæ silentio hic præterit anonymus, dedi § 10 a num. 142.*

b *Galliæ provincia, olim Aquitaine, nunc, corrupto nomine, Guienne Gallis dicta.*

AUCTORE
ANONYMO.

c *Similia Acta Sanctorum legentibus passim occurrunt.*

d *Quid sibi volunt verba hæc: Fossam illam, ne dicam criptam, quæ nondum ibi fuerat? non inveniuntur in Ms. nostro: itaque pro inepte intrusis habeo.*

e *Addit Ms. nostrum; seu osculando.*

f *Non est præsumendum, quod scriptor rursus efronti calamo scripsisset falsum miraculum, tamquam factum in conspectu ipsiusmet archiepiscopi Udonis. Honthemius.*

g *Incidit anno 1072 Pascha in diem octavam Aprilis; atque adeo dies Palmarum in Calendas Aprilis.*

h *Hoc tertium quoque miraculum, in conspectu multitudinis contingens fidem meretur suam. Honthemius.*

i *Desiit ista pridem: solebant olim ecclesiæ Gallicanæ in die Palmarum occurrere cum clero et populo in aliqua basilica suburbicaria, et inde procedere ad cathedralem, ad significandum Bethphage, de quo Jesus solemniter intravit Solymam, de quo Grancolas Comment. Hist. in Brev. Romanum lib. II. cap. 55. Hodie totus clerus, etiam canonici S. Paulini, congregatur in metropolitana, E absque ista processione suburbicaria. Idem.*

k *Legendum putat Honthemius VII Kal. Maii. Vide tamen dicta num. 140.*

l *Iterata patratio miraculi, præsentem archiepiscopo, confirmat veritatem, inquit Honthemius, addens, omnia hæc miracula in ipsa S. Paulini cripta contigisse.*

m *Hinc iterum scriptoris ætatem colligere est.*

n *Si hodieque existat, nec nomen mutavit, mihi equidem ignota est.*

o *Id est, parochia.*

p *Ad censum annuum obligare.*

q *Nihilo mihi notior villa istæc, quam S. Aldegundis, nisi sit Inda, cujus Annales Fuldenses ad annum 881 (lege 882) meminerunt, et una cum Prumiensi, Stabulensi et Malmundariensi monasteriis a Normannis vastatam scribitur.*

r *Sequitur in Ms. nostro hæc clausula: Benedictus sit igitur Deus, qui in Sanctis suis semper est gloriosus et mirabilis, cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.*

APPENDIX

DE S. BONIFACIO ET SOCIIS MM. FORTE THEBÆIS

APUD TREVIROS.

J. B.

SYLLOGE.

Sanctorum Martyrum memoria sacra, cultus, et reliquiarum translationes.

Sanctum Bonifacium, alterum forte Thebææ legionis ducem, cum Sociis, quanquam Treviris eodem, quo S. Tyrus, die martyrium subierit, huc ea de causa rejecti, tum quod Martyrum Trevirensium Passio de illo non agat, tum quod ipsi sere propria sint, quæ de illo porro dicentur. Vix quidem notus ille fuisset, nisi Mediani ejus reliquæ, ut infra dicitur, fuissent aliquando repertæ, ejusque memoriam auctor libelli de Successoribus S. Hildulphi, qui sub initium sæculi XI floruit, posteritati conservasset. Paucis adeo martyrologis cognitum fuisse, mirum videri nemini debet: meminit tamen illius ad diem 4 Octobris Lubeco-Coloniensis Usuardi editio his verbis: Apud Trevirim natale sanctorum martyrum Tyrus, ducis sacratissimæ legionis trecentorum Thebæorum, et sancti Bonifacii. Meminit et Martyrologium Medianense antiquum, a Ruyrio visum: IX Calend. Octobris; Medii monasterii, Repositio corporis

SUB
DIOCLETIANO
ET
MAXIMIANO.
S. Martyris in
sacris Fastis
memoria